

УДК 342.9

Моргуль Д.Т.¹, Купін А.П.²

¹ студ. гр. Ю-310 НУ «Запорізька політехніка»

² доц. НУ «Запорізька політехніка»

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА НЕСПЛАТУ АЛІМЕНТІВ

Кожна дитина в світі потребує підтримки з боку своїх батьків. Це є її правом, яке забезпечується великою кількістю нормативно-правових актів як на національному, так і на міжнародному рівнях. Зазвичай ця підтримка базується на принципах моралі та відповідальності. Вона може бути фінансовою, моральною, забезпечувальною тощо. Але іноді бувають випадки, коли батьки не живуть разом та один з них не може у повному обсязі брати участь у житті дитини. Для такої категорії відносин у законодавстві України передбачений так би мовити альтернативний вид фінансової підтримки у вигляді щомісячної сплати коштів на дитину, а саме аліментів. Це мінімально прийнятна форма участі одного з батьків у процесі забезпечення життєдіяльності та становлення дитини. Проте процес оформлення та отримання аліментів часто видається емоційно важкою процедурою для багатьох жінок (рідше – чоловіків), які потрапили у подібне становище. На жаль, не завжди один з батьків може або бажає добровільно сплачувати аліменти. Тоді цей обов'язок покладається на них судом (у примусовому порядку).

Проблема сплати аліментів натепер досить гостро сприймається українським суспільством, зокрема багатьма розлученими сім'ями з дітьми. Це питання є об'єктом міжгалузевого правового регулювання, значний відсоток якого припадає на норми адміністративного права. З кожним роком держава все більше приділяє уваги належному забезпеченню прав дітей різними правовими шляхами. Одним із засобів такого забезпечення є інститут стягнення аліментів у примусовому порядку. Це зумовлює поглиблений науковий інтерес до таких категорій, як «аліменти», «утримання дитини» та «адміністративна відповідальність за невиконання аліментного зобов'язання».

Останнім часом до законодавства України було внесено чимало змін, які істотно впливають на ці правовідносини, що зумовлює актуальність

подальших наукових розвідок у цьому напрямі адміністративно-правових досліджень.

Інститут сплати аліментів та проблем адміністративно-правового регулювання аліментних відносин, а також виконання рішень судів, пов'язаних з утриманням дітей, завжди привертала увагу як вітчизняних, так і закордонних науковців.

Згідно зі статистичними даними після відкриття Єдиного реєстру боржників у 2019 році, кількість осіб, які є боржниками з виплати аліментів по Україні, становила 86,1 тис. У 2020 році така кількість збільшилася удвічі і сягнула 169,9 тис. осіб. Станом на 01.12.2021 р. кількість боржників нараховує 165,5 тис. осіб.

Якщо один з батьків відмовляється у добровільному порядку сплачувати аліменти, мотивуючи це недостатністю коштів, браком постійного доходу, скрутним особистим становищем, це зобов'язання стягується у судовому порядку. Зазвичай ці питання є об'єктом регулювання норм сімейного та цивільно-процесуального права. Але проблеми, які виникають з фактичним виконанням (реалізацією) таких судових рішень, зумовлюють підвищену увагу до цих відносин і з боку адміністративно-правового регулювання.

28 серпня 2018 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення економічних передумов для посилення захисту права дитини на належне утримання». Причинами прийняття цього нормативного акта стали систематичне ухилення батьків від виконання обов'язку стосовно утримання дитини, а також велика кількість невиконаних судових рішень за позовами щодо стягнення аліментів.

Саме на стадії виконання судового рішення у стягувача виникає найбільше проблем. Дотепер поширеними залишаються ситуації, коли платник аліментів ухиляється від виконання судового рішення стосовно стягнення аліментів. Усіх, хто має борг зі сплати аліментних зобов'язань, чекають обмеження особистого характеру. Адміністративна відповідальність передбачена ст.183-1 Кодексу України про адміністративні правопорушення, в якій зазначено що несплата аліментів на утримання дитини, одного з подружжя, батьків або інших членів сім'ї, що призвела до виникнення заборгованості, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за шість місяців з дня пред'явлення виконавчого документа до примусового виконання - тягне за собою виконання суспільно корисних робіт на строк від 120 до 240 годин.